

DRUŠTVO JUGOSLOVENSКИH BIBLIOTEKARA

PRAVILA
DRUŠTVA JUGOSLOVENSКИH
BIBLIOTEKARA

1932

IZDANJE
DRUŠTVA JUGOSLOVENSКИH BIBLIOTEKARA
BEOGRAD — 1932

DRUŠTVO JUGOSLOVENSKIH BIBLIOTEKARA

PRAVILA
DRUŠTVA JUGOSLOVENSKIH
BIBLIOTEKARA

IZDANJE

DRUŠTVA JUGOSLOVENSKIH BIBLIOTEKARA

BEOGRAD – 1932

Pravila su potvrđena i odobrena od strane Ministarstva unutrašnjih poslova, odeljenje za državnu zaštitu, I Br. 26347 od 25 novembra 1930 g. i Ministarstva prosvete, P. Br. 22072 od 1 avgusta 1931 g. i P. Br. 40299 od 17 oktobra 1931 g. (na osnovu § 76 Zakona o činovnicima).

PRAVILA

DRUŠTVA JUGOSLOVENSKIH BIBLIOTEKARA

IME, SEDIŠTE, DELOKRUG

Član 1.

Društvu je ime: Društvo jugoslovenskih bibliotekara.

Sedište Društva je u Beogradu.

Delokrug Društva proteže se na celu teritoriju Kraljevine Jugoslavije.

CILJ

Član 2.

Društvu je cilj da radi na unapređenju bibliotekarstva u Kraljevini Jugoslaviji i time da uspešnije pomaže nauku i prosvetu.

Društvo će ovaj cilj izvoditi na taj način, što će:

- 1) Pratiti razvitak nauke o bibliotekarstvu (bibliotekonomije) i svih njenih pomoćnih grana. Da sve to u što većoj meri omogući, stvoriće se pri Glavnoj upravi Društva u Beogradu centralna stručna biblioteka Društva, a po mogućstvu i lokalne stručne biblioteke pri upravama pojedinih sekcija.
- 2) Raditi na usavršavanju svojih članova u struci i na spremanju stručnog bibliotečkog podmlatka.

Da se to postigne, Društvo će preduzeti korake da se osnuje stalna bibliotekarska škola, da se organizuju periodični specijalni kursevi i predavanja za njegove članove i za one koji se interesuju pitanjima iz nauke o bibliotekarstvu; u istom cilju Društvo će izdavati svoj stručni organ kao i stručna dela. Sem toga pri Glavnoj upravi Društva u Beogradu osnovaće se fond, iz koga će se prvenstveno izdavati članovima potpore za štampanje stručnih radova, za odlazak u inostranstvo radi usavršavanja u struci i radi zastupanja Društva na međunarodnim kongresima bibliotekara.

- 3) Raditi na poboljšanju moralnog i materijalnog položaja službenika bibliotečke struke radi čega će Društvo stupiti u kontakt sa sličnim organizacijama u zemlji kao i sa merodavnim faktorima radi što tačnije i pravilnije kvalifikacije osoblja biblioteka i njegovog odnosa prema osoblju drugih struka.

U istom cilju Glavna uprava Društva postaraće se da se osnuje društvena zadruga za uzajamno pomaganje.

- 4) Raditi na osnivanju i širenju biblioteka u zemlji i pomagati ih u radu, a radi obaveštenja javnosti izdavati godišnjak jugoslovenskih biblioteka koji će sadržavati podatke o svima bibliotekama u zemlji, o njihovim potrebama i napretku.
- 5) Raditi na tome da organizacija svih jugoslovenskih biblioteka bude izvedena na naučnoj osnovi, po propisima i zahtevima savremenog bibliotekarstva.
- 6) Raditi na tome da se potpuno izvede izjednačenje organizacije i rada u svim jugoslovenskim bibliotekama – u koliko je to moguće s obzirom na razlike u tipu i zadatku pojedinih biblioteka (tzv. standartizacija biblioteških poslova i dr.).

- 7) Raditi na organizaciji i olakšanju razmene u knjigama i na razvijanju međusobnih veza između biblioteka u zemlji, i između njih i biblioteka na strani.
- 8) Davati stručna mišljenja u svima pitanjima, koja se tiču biblioteka i njihovog osoblja, i saradivati u tom pogledu sa merodavnim faktorima.
- 9) Učestvovati na međunarodnim kongresima bibliotekara i održavati veze sa organizacijama bibliotekara na strani.
- 10) Raditi na tome da se osnuju:
  - a) Centralni bibliografski institut, čiji će zadatak biti izrada celokupne jugoslovenske bibliografije;
  - b) Centralni biro za izradu zajedničkog kataloga svih biblioteka u zemlji i za davanje obaveštenja o jugoslovenskim knjigama.
- 11) Raditi sve ostale poslove radi uspešnijeg postizanja cilja obeleženog prvim stavom ovoga člana.

SREDSTVA

Član 3.

Materijalna sredstva Društva čine:

- 1) pokretna i nepokretna imovina Društva;
- 2) ulozi članova;
- 3) prihodi od društvenih izdanja (časopisa, knjiga, itd.);
- 4) prihodi od zaveštanja, legata, poklona (u novcu, stvarima, knjigama), od javnih predavanja, subvencije i potpore državnih i samoupravnih vlasti i drugo.

ČLANOVI

Član 4.

Članovi Društva jesu: redovni, vanredni, pomagači, utemeljači, dobrotvori i počasni.

Član 5.

Redovnim članom Društva može postati svaki stručni činovnik jedne od jugoslovenskih biblioteka (državne, samoupravne ili privatne), bez obzira na to da li je aktivan ili se nalazi u ostavci ili penziji.

Redovni članovi plaćaju godišnji članski ulog u 60 dinara, koji se može ulagati u mesečnim ratama od po 5 dinara.

Član 6.

Vanrednim članom Društva može postati lice, koje se interesuje ili bavi pitanjima, koja spadaju u bibliotečku struku.

Vanredni članovi plaćaju godišnji članski ulog u 30 dinara, koji se može položiti i u tri rate po 10 dinara.

Član 7.

Članom - pomagačem postaje ono lice koje jednom za svagda položi Društvu 100 din.

Član 8.

Članom - utemeljačem postaje ono lice koje jednom za svagda položi Društvu 300 dinara.

Član 9.

Članom - dobrotvorom postaje ono lice koje jednom za svagda položi Društvu najmanje 1000 dinara.

Član 10.

Počasnim članom Društva postaje ono lice koje ima naročitih zasluga za jugoslovenske biblioteke kao i za Društvo. Izbor počasnih članova vrši Glavna uprava Društva ili Kongres.

Član 11.

Svi članovi uživaju prava i povlastice, koje Društvo bude izradilo za svoje članove.

Svi članovi imaju prava da učestvuju na svima skupštinama i kongresima Društva, da pohađaju sve kurseve, predavanja, referate itd., koje Društvo bude priređivalo za svoje članove i da na njima aktivno sudeluju. Ali pravo rešavajućeg glasa na skupštinama i kongresima Društva pripada samo redovnim članovima, koji su platili dužnu članarinu za isteklo vreme. Isto tako samo redovni članovi mogu biti birani za članove upravnih organa Društva. Dužnost je sviju članova da rade na ostvarenju ciljeva Društva.

Član 12.

O prijemu u članstvo odlučuju sekcijske uprave Društva (čl. 31), izuzev izbora počasnih članova, zašto je potrebna odluka Glavne uprave Društva ili Kongresa.

Član 13.

Lice koje želi postati član Društva, prijavljuje se Upravi dotične sekcije; njegova prijava koju moraju potpisati dva člana Društva, pored kratkog životopisa mora sadržavati izjavu da će se on striktno držati društvenih pravila i da će se pokoravati punovažnim odlukama nadležnih organa Društva. Isto tako: dvojica članova Društva mogu predlagati za člana lice, čiji će rad, prema njihovom mišljenju, biti od koristi Društvu. Izabrani na ovaj način član smatra se za člana tek pošto izjavi napismeno da pristaje na članstvo.

Izbor počasnih članova vrši Glavna uprava Društva na predlog dotične sekcijske uprave ili Kongres.

Član 14.

Prestaje biti član:

- 1) onaj redovni ili vanredni član koji ne plati ustanovljenu članarinu za isteklu godinu dana, a bude pozvan od nadležnih organa Društva da to učini;
- 2) onaj član koji svojevolutno izjavi da više neće biti član Društva;
- 3) onaj član koji bude isključen zbog postupaka koji nanose moralne i materijalne štete Društvu i dovode u pitanje njegov opstanak i ugled.

Odluku o prestanku članstva za sve članove donosi, na predlog dotične sekcijske uprave, Glavna uprava Društva, na čiju se odluku može podneti žalba Kongresu.

Isključeni član gubi svako pravo na uloženu članarinu i sva prava i materijalne pomoći, koje inače pripadaju članovima Društva.

ORGANIZACIJA DRUŠTVA

Član 15.

Radi lakšeg ostvarenja ciljeva Društvo jugoslovenskih bibliotekara deli se na sekcije.

Sekcije će se ustanoviti, po mogućnosti, u svima sedištima banovina.

Član 16.

Tamo gde se ne bi mogla zbog lokalnih prilika i nemanja dovoljno članova izvesti organizacija sekcija, Glavna uprava može odrediti povereništvo.

Član 17.

Zvanični naziv sekcije jeste: Društvo jugoslovenskih bibliotekara sekcija Beograd (Za-

greb, Split, Sarajevo i t. d.), a povereništva: Društvo jugoslovenskih bibliotekara – povereništvo za . . . . . banovinu – u . . . . (tom i tom mestu).

Član 18.

U pojedinim mestima van sedišta sekcijских uprava, ove poslednje mogu takođe otvoriti povereništva (čl. 32), koja će onda imati zvanični naslov: Društvo jugoslovenskih bibliotekara – sekcija . . . . poverenik za (mesto).

ORGANI DRUŠTVA

Član 19.

Organi društva jesu: centralni i lokalni.

C e n t r a l n i o r g a n i j e s u :

- 1) Kongres;
- 2) Glavna uprava;
- 3) Nadzorni odbor.

L o k a l n i o r g a n i j e s u :

- 1) Skupštine članova sekcije;
- 2) Uprava sekcije;
- 3) Povereništva za teritorije sekcija i za pojedina mesta.

Član 20.

Kongres je vrhovni organ Društva.

On se sastaje svake treće godine u mestu koje je odredio prethodni Kongres i drži se sa onoliko članova koliko ih bude na Kongres došlo. Datum sastanka Kongresa određuje Glavna uprava u sporazumu sa Upravama sekcije. Saziv Kongresa sa dnevnim redom mora se objaviti najmanje dva meseca ranije. Sekcijske uprave naročito će se postarati da sve svoje članove na vreme obaveste o pretstojećem kongresu.

Kongres otvara pretsednik Glavne uprave, odnosno njegov zamenik. Pošto se Kongres otvori, bira se Uprava kongresa, koju sačinjavaju pretsednik, dva potpretsednika i dva sekretara.

Član 21.

Kongres je dužan:

- 1) da rešava o izmenama i dopunama ovih pravila; da te izmene i dopune važe pošto ih odobri nadležna vlast;
- 2) da daje direktive za rad Glavnoj upravi;
- 3) da rešava o izveštajima Glavne uprave i Nadzornog odbora, da ih razrešava i bira nove;
- 4) da rešava po predlozima koji budu podneseni na Kongresu;
- 5) da rešava po žalbama na rad Glavne uprave;
- 6) da određuje mesto idućeg Kongresa.

Član 22.

Kongres rešava prostom većinom glasova prisutnih i po punomoćjima zastupljenih članova. U slučaju jednake podele glasova, odlučuje glas pretsedavajućeg.

Član 23.

U izuzetno važnim slučajevima saziva se vanredni Kongres, ako se zato izjasni većina sekcija.

Datum i mesto vanrednog Kongresa utvrđuje Glavna uprava o sporazumu sa sekciskim upravama. Poziv na ovaj Kongres, sa dnevnim redom, mora se obznaniti najmanje 15 dana pre sastanka ovoga Kongresa. Na ovom Kongresu će se rešavati samo o tačkama stavljenim u dnevni red.

GLAVNA UPRAVA

Član 24.

Pretstavnik Društva pred svima vlastima i u svim prilikama jeste njegova Glavna uprava, kojoj je sedište u Beogradu. Ona se sastoji od 15 članova, od kojih 7 moraju stanovati u Beogradu; oni se biraju, kao i njihovi zamenici, na redovnom Kongresu (čl. 21).

Članovi Glavne uprave Društva biraju između sebe predsednika, potpredsednika, sekretara i blagajnika.

Član 25.

Sednice Glavne uprave drže se na poziv predsednika, a punovažne su joj odluke, ako je prisutno najmanje pet članova. Odluke se donose prostom većinom glasova, a u slučaju jednake podele glasova rešava glas predsedavajućeg.

Službenu prepisku potpisuje u ime Glavne uprave predsednik i sekretar.

Član 26.

Glavna uprava je nadležna:

- 1) da izvršuje odluke Kongresa i u granicama ovih pravila reguliše celokupan život i rad Društva
- 2) da u duhu odluka Kongresa i u granicama ovih pravila reguliše celokupan život i rad Društva
- 3) da rukuje celokupnom imovinom Društva (sem onog što spada u nadležnost sekciskih uprava i da se stara o umnoženju društvenih prihoda;
- 4) da rešava po žalbama na rad sekciskih uprava;
- 5) da određuje povereništva tamo gde se ne mogu izabrati sekciske uprave (čl. 16);
- 6) da potvrđuje izbor sekciskih uprava i da vodi nad njima nadzor u smislu ovih pravila

i direktiva Kongresa, da tumači ova pravila i propisuje poslovničke za rad lokalnih organa Društva;

7) da zastupa Društvo pred svima vlastima i licima;

8) da daje stručna mišljenja po svima pitanjima, koja tangiraju bibliotečku struku, kad to zahtevaju merodavni faktori, pojedina udruženja i lica;

9) u opšte da se stara o što uspešnijem ostvarenju društvenih ciljeva.

NADZORNI ODBOR

Član 27.

Nadzorni odbor sastoji se od 3 člana i 3 zamenika koji se biraju na redovnom Kongresu. Njegova je dužnost da pregleda račune i knjige koje vodi Glavna uprava i da u njenom poslovanju u tom pogledu podnosi Kongresu izveštaj.

SEKCISKE SKUPŠTINE

Član 28.

Sekciske skupštine drže se svake godine. Datum i mesto skupštine određuje dotična sekciska uprava, a dnevni red skupštine mora se obznaniti najmanje mesec dana pre sastanka skupštine.

Skupštinu otvara predsednik dotične sekcije. Na skupštini se bira predsedništvo skupštine od tri člana (predsednik, sekretar i član). Skupština rešava sa onoliko članova koliko bude došlo i prostom većinom glasova;

ako se glasovi podele rešava glas predsedavajućeg.

Član 29.

Skupština je nadležna:

- 1) da rešava o izveštaju sekciske uprave, da joj daje razrešnicu i bira novu upravu;
- 2) da čini predloge i da rešava o pitanjima koja su na dnevnom redu;

Na skupštinama dotične sekcije mogu sudelovati i članovi drugih sekcija, ali bez prava rešavajućeg glasa.

UPRAVA SEKCIJE

Čl. 30.

Upravu sekcije bira svake godine skupština članova dotične sekcije (čl. 29).

Ona se sastoji od 3 člana, koji između sebe biraju predsednika i sekretara; sekretar može vršiti u isto vreme i dužnost blagajnika.

Čl. 31.

Uprava sekcije je nadležna:

- 1) da izvršuje odluke skupštine, čiji je izvršni organ i odluke Glavne uprave Društva;
- 2) da rešava po molbama o prijemu u članstvo na teritoriji dotične sekcije. O svojim odlukama o primanju u članstvo Uprava sekcije odmah izveštava Glavnu upravu radi uvođenja novih članova u registar i izdavanja društvene članske karte;
- 3) da rukuje imovinom Društva na teritoriji dotične sekcije. U tom rukovanju imovinom Uprava sekcije je samostalna, ali veće izdatke

i sva eventualna zaduženja čini u dogovoru sa Glavnom upravom.

Od neplaćene članarine 50% sekcije moraju predati Centralnom fondu Društva, kojim rukuje Glavna uprava u Beogradu;

- 4) da podnosi Glavnoj upravi godišnji izveštaj o svom radu, stanju svoje blagajne i učinjenim izdacima i da je izveštava o svim važnijim događajima iz života dotične sekcije;
- 5) da rešava po rasprama između pojedinih članova sekcije;
- 6) da vodi evidenciju o svima bibliotekama na svom području, da podnosi Glavnoj upravi referate o njihovom stanju i potrebama, naročito s obzirom na statistički godišnjak biblioteka, koji će izdavati Društvo radi obaveštenja javnosti;
- 7) u opšte da se stara o što uspešnijem ostvarenju ciljeva Društva.

POVERENIŠTVA

Član 32.

Povereništva su lokalni organi Društva. Ona su dvojaka: a) povereništva za područje dotične sekcije i b) povereništva za pojedina mesta na teritoriji dotične sekcije. Prva otvara Glavna uprava Društva tamo, gde zbog lokalnih prilika i nedovoljnog broja upisanih članova ne bi mogle funkcionisati sekciske uprave. Za njihov delokrug i nadležnost važe propisi koji govore o delokrugu i nadležnosti sekciskih uprava. Povereništva za pojedina mesta na teritoriji sekcije otvara dotična uprava sekcije tamo gde bi s obzirom na broj članova i lokalne prilike bilo korisno po interese Društva da ona postoje. Instrukciju za

njihov rad i nadležnost propisuje uprava sekcije u sporazumu sa Glavnom upravom.

PRESTANAK DRUŠTVA

Član 33.

Društvo prestaje kad se za to putem referenduma izjasne dve trećine upisanih članova Društva.

Likvidaciju Društva izvršiće Glavna uprava zajedno sa sekciskim upravama, odnosno povereništvima.

Sa imovinom Društva postupiće se ovako:

- 1) sve knjige, koje se zateknu na dan likvidacije u centralnoj stručnoj biblioteci Društva Beogradu predaće se Narodnoj biblioteci u Beogradu, a biblioteke pojedinih sekcija jednoj od biblioteka na teritoriji sekcije – prema odluci sekciske uprave;
- 2) sva pokretna i nepokretna imovina Društva, kao i gotov novac i hartije od vrednosti, predaće se na čuvenje i rukovanje Ministarstvu prosvete s tim da će se od nje načiniti »Fond za stručno obrazovanje i usavršavanje bibliotekara Kraljevine Jugoslavije«, iz koga će se ovima prvenstveno izdavati potpore za štampanje stručnih radova iz bibliotekarstva i za odlazak u inostranstvo radi usavršavanja u struci.

PRELAZNA NAREĐENJA

Ova pravila stupaju na snagu, pošto ih bude potvrdila nadležna vlast.

Dogod se ne sazove Kongres bibliotekara iz cele zemlje i ne izabere Glavna uprava društva funkcije poslednje vršiće Uprava beo-

gradske sekcije pod naslovom »Privremena glavna uprava društva jugoslovenskih bibliotekara«, uvećana sa još četiri člana, koje će delegirati Zagrebačka universitetska biblioteka i Državna biblioteka u Ljubljani, svaka po dvojicu.

Konstituisanje sekciskih uprava izvršiće se na ovaj način:

Privremena glavna uprava u Beogradu odrediće poverenike za teritoriju ostalih sekcija, čija će dužnost biti da sazovu skupštinu bibliotekara sa teritorije dotične sekcije radi konstituisanja sekcije i izbora sekciske uprave. Pošto se ova izabere, uprava sekcije odmah će početi da radi u smislu ovih pravila i podneće Privremenoj glavnoj upravi iscrpan izveštaj o svemu što se odnosi na rad poverenikov, konstituisanje sekcije i njene uprave, dostaviće u prepisu sve zapisnike sa prethodnih sednica i skupštine, poslaće mu spisak novo upisanih članova sa kratkim opisom života i odmah će pristupiti prikupljanju članskih uloga (čl. 31).

Za dalje postupanje i rad u svemu će važiti odredbe ovih pravila.

Pošto se konstituišu sekcije, odnosno odrede povereništva, Privremena glavna uprava, u sporazumu sa sekciskim upravama pristupiće radu oko saziva Kongresa bibliotekara iz cele zemlje.
